

УРОК: 16 ноември – ден на толерантността.

Изготвяне на табло „Черно и бяло“

(Час по толерантност)

Албена Цветкова, преподавател в СУ Иван Вазов“,
град Вършец
Часът е проведен в „11 а“ клас на 16.11.2017 г.

„Да влезеш в обувките на другия е нелека задача и предизвикателството пред нас като екип, е да разширяваме спектъра на работата си чрез разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на всички деца.“

ЦЕЛ НА УРОКА

- *възпитаване в нов хуманизъм, който се характеризира с етичност, и чиято тежест идва от познаването на другите култури и духовни ценности от различни цивилизации;*
- *развиване на уменията за приспособяване към един променлив, комплексен и свързващ ни взаимно свят;*
- *формиране на нагласа за изграждане на общество-българско и европейско, от свободни, морални и инициативни личности с широка обща култура, утвърждаваща законите, правата на другите, техния език, религия и култура, познаващи и зачитащи националните и общочовешките ценности.*

ОПИСАНИЕ

Увод: В нашия свят ние се срещаме, учим и работим заедно, живеем врата до врата с хора, които имат различна религия, харесват различна музика, говорят различен език, имат различен цвят на косата и принадлежат към различни народности. Това не е пречка да бъдем приятели, напротив – различните култури са богатство, което трябва да ценим, защото ни правят по-богати и по-мъдри. Неслучайно основният принцип на Европейския съюз е „Единство в многообразието“ – той ни показва, че различията между хората и народите, трябва да бъдат

Програмата се реализира с п...

уважавани и защитавани. Той ни показва, че освен различия, между хората има и много общи неща.

В нашето училище се обучават ученици от три етнически групи – българи, роми и каракачани. В настоящият момент процентът на ромските ученици е малко над 50%. Във вашия клас също има ученичка от ромски произход, това е Вики, с която се познавате, уважавате и сами избрахте да представя 11 а в клипа, който изготвяте за конкурса на фондация „Благотворител“. Днес е моментът всички да чуете и есето ѝ, което е представлява разказ за нейния общ училищен път, съвместно с всички вас – нейните съученици и приятели. Те е представител за Северозападна България към Ромския образователен фонд – Будапеща и историята ѝ ще бъде преведена на английски език и публикувана на сайта на организацията като пример за добра практика за интеграция на младежи от ромски произход.

Вики:

/прочит на есето „Мостове към света/

Мостове към света

И днес, като във всеки делничен ден, се връщам от училище. Мрачно и мъгливо време, ръми дъждец. Както обикновено, вървя с Мария. И обсъждаме задачата, която госпожата ми е поставила - да опиша своята история, своите успехи и препъни камъни, своите надежди и очаквания. Спомняме си моментите от “нашето заедно” някои са акценти, други подминаваме. По-лесно е с помощ от приятел. Стигаме до моста, на който всеки ден се разделяме. С уговорката да се чуем, ако някоя от нас си спомни нещо значимо. И тогава ми изплува наистина ключовия момент в моя разказ - мостът. Мястото, където се разделят българската част на града и ромския квартал, “граничният пункт” между два свята.

Живея в махалата, откакто се помня. Стръмни улички, повечето неасфалтирани с големи локви, в които плуват пластмасови чашки, станиол или захвърлена обувка. Къщи - неизмазани, голяма част безлюдни - обитателите им са тръгнали да търсят щастието си по широкия свят. Тук няма работа, пари, бъдеще. Нормална гледка е да видиш как в калта щастливо са цопнали дете и куче. А майката крещи от близък прозорец. Музика се чува отвсякъде задължително. На фона на тази не особено очарователна гледка грее кварталното училище - красива сграда с игрища и цветни кътове. Тук съм учила до четвърти клас.

Помня притесненията си за преместването в “Гимназията”, както всички наричаме нашето СУ “Иван Вазов”. Струваше ми се огромно, кабинетна система, нови учители, непознати деца... Пълен шок за петокласното ми заешко сърце. Как ще се оправям? И тогава на заветния мост видях госпожите. Вече знаех, че са от новите госпожи - всеки си прави проучване. С тях неизменно вървеше и Мария. Нали и майка ѝ е учителка! Търсеха мен. Явно в тяхната система за проучване бях отменната като благонадеждна. Обясниха ми, че с оглед на по-лесното адаптиране на ромските деца, се работи по проект “Лятно училище” на фондация “Америка за България” - да посоча по-слабите ученици, за да наваксат с материала.

Списъкът изготвих за ден и макар че нямам образователни дефицити, поисках и аз да участвам. Оказа се, че в лятното училище, освен учене, присъстват и много забавни моменти -

Програмата се реализира с п...

изнесени обучения, сладоледено парти, вечер на талантите. На занятията присъстваха и деца от града. Помагаха да се справим със задачите, така се сприятелихме. На базата на постигнатите резултати, бяхме разпределени в класовете и на 15 септември се озовах в най-силния пети клас. С Мария.

За кратко време ми стана ясно, че в това училище не ти остава време да скучаеш. След часовете имаш консултации, репетиции, клубове, проекти. Общо взето, денят ти е ангажиран в учебна среда или с извънкласни дейности и представителни изяви. В останалото време - уроци, домашни и допълнителни задачи. Стига да ти е интересно. И да искаш. Концерти, програми, екскурзии, семинари, тиймбилдинги - трудно ми е да изброя всички тях за годините. Отделно, ако госпожата реши, че имаш талант - конкурси. Имам участия и призови класирания на регионално, национално и европейско ниво. Есето ми "Един свят, общи мечти" е публикувано на сайта на European Academic Network on Romani Studies. Гордея се и със специалната награда от Министерството на образованието в Румъния за участието ми в Европейската олимпиада по ромски език в Тимишоара.

В 10 клас не е лесно. В профилирана паралелка съм с разширено изучаване на информационни технологии и английски език. Английският ми създава затруднения. Затова и пожелах допълнително обучение по този предмет. Иначе ми помагаше Мария, понеже седим заедно. В класа от ромски произход сме само две момичета, но никой не забелязва това. Освен по Василица. Всички искат да ми дойдат на гости. Да почерпя. Празниците са общи и почитани. Ангажиментите и задачите също се делят по равно.

Най-големите ми предизвикателства през тази учебна година бяха интердисциплинарния проект на класа като базова паралелка в иновативно училище и кандидатстването за стипендията на ЦОИДУЕМ, която спечелих. Противно на общоприетата истерия, която обхвана част от медиите и разни националистически формации, в момента, в който госпожата разказа на мен и Натали за тази възможност, всичките ни съученици реагираха с "Разбира се, момичета, вие заслужавате парите". Не чух и не прочетох в социалната мрежа нито един негативен коментар. Средствата наистина се оказаха безкрайно полезни при мен за закупуването на учебни помагала. Скъпи са и не искам да натоварвам родителите си с тях. Пък после ще ги ползват сестра ми и брат ми. Трябваша ми и за проекта по английски език. С английския, благодарение на обучението по програмата, имам напредък. Госпожата-ментор обяснява много търпеливо и подробно, изписва по пет дъски на занятие и повтаряме след нея или учебните дискове. Още при сформирването ни, групата се разрасна - идва и брат й на Натали, нищо че не се класира за стипендията. Вече разбрах за какво иде реч по учебния предмет и благодаря за тази помощ!

И ето - минава един мой делничен ден. Започва сутринта от моста, където ме чака Мария. Учене, курсове, други ангажименти... И приключва на моста, където се разделяме до утре. Замислям се - за какво са мостовете? Дали като нашият, който дели гетото с хората от града, са построени, за да ни разделят? Не би ми се искало! Мостовете са символ на връзките между хората. Мечтая да стана фризьор, да си наема ателие. Вече имам собствена страница във фейсбук с това, в което претворявам дългите коси на ромските момичета и жени по празници. Каква изненада беше за мен, когато преди дни ме намери бъдеща абитуриентка от

Програмата се реализира с п...

града с въпроса: “Вики, ще ми направиш ли косата за бала?” - “Разбира се, втората пресечка вляво след моста.”

Мостът... Различни сме хората. На тези, които го възприемат като разделителна линия, бих казала следното човек нито избира къде да се роди, нито кои да бъдат роднините му. На тези, от които съм чувала: “Ти нямаш нищо общо с циганите!” имам, аз съм циганка. На тези, които смятат, че мостът е връзката между две части от цялото - вас избрах за мои приятели и се гордея с избора си. Вие знаете къде да ме намерите - след моста, втората пресечка вляво.

Следват коментари на учениците.

Задача: Изработване на табло на тема „Толерантност“.

ОТ КОМЕНТАРИТЕ В ЧАС

„Отдавна работим с Център „Амалипе“ и гостуванията ни на фестивал „Отворено сърце“ във Велико Търново са едни от най-вълнуващите ни преживявания“, „И на тяхната Василица пак е много забавно, нямам нищо против празниците им.“

ИДЕИ ЗА НАДГРАЖДАНЕ

Идеи от учебно помагало „Разказани пътища“.

Програмата се реализира с подкрепата на